СВОБОДА — SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го БЕРЕЗНЯ 1949. — No. 60. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 15, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ДВОТИЖНЕВИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ

Від понеділка, 14. березня, почався страйк 425,000 вуглекопів в шахтах по східньому боці ріки Мисисипі на знак протесту проти назначення д-ра Джеймса Ройда директором федерального бюра шахт у Вашингтоні і для вшанування забитих та покалічених шахтярів у 1948 р. Страйк викликаний з наказу Джана Л. Луїса, голови юнії Юнайтед Майн Воркерс. Він протестував проти назначення д-ра Бойда на його теперішнє становище. Президент Труман назначив його на цей пост перед двома роками, одначе сенат ще досі його не затвердив. Д-р Бойд був давніше деканом Школи Шахт стейту Колорадо, де нема копалень вугілля й тому Луїс закидає Бойдові незнання майнерського діла. Він справує свій уряд безплатно аж до одобрення його сенатом на назначеним становищі.

Викликання страйку спричинило велике негодування в пресі й серед конгресменів, які добачують у цьому потягненні спробу Луїса диктувати президентові, кого він має настановляти на високі становища. Залізничі підприємства заповіли, що внаслідок майнерського страйку вони мусять відправити коло 45,000 робітників, які були зайняті вантаженням вугілля. Коли не буде продукції вугілля, не буде можна розвозити його в різні сторони країни. Знавці передбачують фінансову втрату внаслідок страйку на $68,000,000 в самих платнях вуглекопів. Майнери признають шкоду з маніфестаційного страйку, одначе кажуть, що не можуть іти проти наказу Луїса. Загальне переконання таке, що Луїс хоче наперед забезпечити собі корисне становище, коли прийде до віднови контракту юнії з підприємцями в червні. Тепер залишилися великі припаси вугілля внаслідок лагідної зими. Підчас страйку припаси вичерпаються і підприємці, як загально можна думати, будуть чутися приневоленими піддатися умовинам Луїса, які він поставить перед вигасненням контракту. Коли Луїса запитали кореспонденти, що він має на думці, викликаючи страйк, він відповів: „Я думаю, що не треба до цього нічого додавати".

ШУКАЮТЬ КОМПРОМІСУ В СПРАВІ ОБСТРУКЦІЇ

Вашингтон. — У пятницю 11 березня відбулося в сенаті голосування над зарядженням провідника сенату, Албена Барклі, що обструкцію можна спинити трьома четвертинами голосів на підставі правила, прийнятого в 1917 р. Подавляюча більшість сенату рішила, що це правило відноситься тільки до справ, які поставлені на денним порядку сенату, а не до зміни самих правил. Після такого висліду голосування прихильники припинення обструкції признали себе переможеними і поробили старання дійти до компромісу з сенатською більшістю. Тому теж і бил про зрівнання громадянських прав, з причини якого прийшло до зудару між прихильниками адміністрації і опозицією, буде відкладений до неозначеного часу.

ПРОТЕСТИ ЮНІЙ ПРОТИ ПЕРЕДАЧІ ВІЙСЬКОВІЙ ВЛАДІ КОРАБЛІВ З ІМІГРАНТАМИ.

Ню Йорк. — Провідники морських робітників заповіли завзятий протест проти передачі військовій владі кораблів, які перевозять імігрантів зі скитальщини. Морські юнії є заскочені розпорядком президента Трумана в цій справі і тому провідники не мали часу підготовити відповідну кампанію. Вони кажуть, що це спричинює шкоду робітникам, бо відбирає від них працю. Не зважаючи на ці протести, військова влада заявляє, що вже біжучого тижня перебере під свою контролю корабель Марін Джомпер.

ПЕНСИЛЬВЕНІЄСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ МАЛА ПОНАД 34 МІЛЬОНИ ДОХОДУ.

Пенсилвенія Рейлровд Компані оприлюднила звіт з фінансового обороту за 1948 р. З нього показується, що по заплаченні податків підприємство мало $34,429,000 чистого доходу. Усього приходу за минулий рік було близько більйон долярів.

ДЛЯ ВТРИМАННЯ СТАРШИХ РОБІТНИКІВ ПРИ ПРАЦІ.

У Ню Йорку почали деякі підприємства рух за переведенням кампанії для втримання при праці робітників у старшому віці. Коли негайно після першої війни почали відправляти з роботи людей понад 40 років життя, багато людей найшлося поза можливостю дістати працю загалом. Щойно як проф. Питкін написав книжку „Життя починається від 40 року життя", почали провідні громадяни застановлятися над цією справою тепер на чолі комітету для поширення руху прихильного для затруднення старших людей станула жінка, пані Грейс Кіфі, голова Нюйорської Ліги Бизнесових і Професійних Жінок.

КЛИЧУТЬ ПЕРЕД СУД ЗА ПІДСЛУХУВАННЯ ТЕЛЕФОНІЧНИХ РОЗМОВ.

Ню Йорк. — Серед політичного світу велике обурення викликала вістка, що приватний детектив, Кенет Райен, цілими місяцями підслухував телефонічні розмови посадника міста Вилліема О'Дваєра й інших високих міських урядовців. Після вступного переслухання детектива в пятницю, він утік з нюйорського ратуша, в суботу ранку імовірно до сусіднього стейту Ню Джерзі на те, щоб не дати себе арештувати. Окружний прокуратор, після переведення вступного слідства, візвав неприявного детектива Райена перед судейську велику ласу на понеділок, а крім нього візвав теж впливового нюйорського політичного діяча, Клендеміна Дж. Зайена, про якого загально говорять, що то він давав доручення детективові Райенові підслухувати телефонічні розмови. Така практика заборонена законом. Ціла справа з звязана з підготовою до міських виборів у Ню Йорку, для вибору нового посадника.

ПОЧАЛАСЯ КОНТРОЛЯ У. Н. С.

В понеділок, дня 14-го березня, почалася контроля діловодства, майна і організаційного життя Українського Народного Союзу. Контролю переводить в приміщенню Головного Уряду УНСоюзу в Джерзі Ситі, 81-83 Гренд Стріт, Головна Контрольна Комісія в складі: Дмитро Капітула з МекАду, Па.; Володимир Гірняк з Торонто, Онт., Канада; д-р Амвросій Т. Кібзей з Дітройту, Міш.; Іван В. Іванчук з Дітройту, Міш.; та Степан Куропась з Шикаго, Ілл.

Ісляндська місія приїхала до Вашингтону в справі Атлантійського Пакту

Вашингтон, 13 березня. — Високі урядовці Ісландії, на чолі з міністром закордонних справ Бярні Бенедіктсоном, приїхали до столиці для переговорів у справі приступлення до Північно-Атлантійського Оборонного Договору. Міністер заявив, що делегати хочуть просідити, чи Ісландії вдасться знайти забезпеку через приступлення до договору. Ця країна має спеціяльне положення тому, що в ній можна заснувати бази для втримування кораблів і літаків для оборони, одначе вона не схиляється до думки, щоб на такі бази дозволити комусь в мирних часах. Подібні переговори ведуться тепер у Вашингтоні між делегацією Данії і департаментом стейту. Данія має зверхність над островом Ґренландією, де теж можна заложити військові бази для оборони Атлантійського океану і сусідуючих з нею країн.

ТРИ КОРАБЛІ З УКРАЇНСЬКИМИ ІМІГРАНТАМИ ЗО СКИТАЛЬЩИНИ

Корабель Марін Джомпер, який причалив до Бостону в неділю 13 березня, привіз 57 українських імігрантів зі скитальщини за посередництвом Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету. Їм на зустріч вийшли робітники з українського місцевого допомогового комітету, а з нюйорського Українського Переселенчого Осередка делеговано туди пань: Анну Курило й Катерину Пелешок. Крім того через Католицький Комітет приїхало 10 українців. Вони приїхали потягами до Ню Йорку, а звідси розїхалися в різні сторони. — На понеділок 14 березня заповіджений приїзд корабля дженерала Студжес з 27 українськими імігрантами до порту Ню Орлінс, у стейті Луїзіяна. Їм на зустріч виїхав ген. директор д-р В. Ґалан. На середу 16 березня заповіджений до Ню Йорку приїзд корабля генерал В. Г. Гаан з коло 150 українцями з скитальщини. У нюйорських щоденниках загаданий приїзд корабля Дженерал М. Роз з ремеграфен, одначе про його пасажирів не подано ще нічого до прилюдного відома. Зогляду на збільшене число кораблів зі скитальцями, необхідне є більше число добровільних робітників для зустрічі при кораблях. Треба голоситися негайно до Українського Переселенчого Осередка, 11 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку.

РОСІЙСЬКІ ІМІГРАНТИ ЗАПОЧАТКУВАЛИ ПРОТИКОМУНІСТИЧНУ КАМПАНІЮ

За спонукою колишнього премієра з революційних часів, Александра Керенського, відбулося в приміщенні Комюніти Сентер при Вест 87 вулиці в Ню Йорку збірання в неділю 13 березня протикомуністичних російських емігрантів для ведення кампанії в цілі освободження Росії від большевиків. Між промовцями був летун Анатоль Барсов, який недавно втік з-під Советів до Австрії і звідти приїхав до Америки. Предсідником був професор Гарвардського університету, д-р Михайло Карпович. З різних промовців згадано в газетних звітах імя Андрія Днепрова з України і Бориса Н. Константиновського, колишнього профеєсора університету в Одесі. Вони оба свіжо прибувші імігранти з скитальщини. Зібрання оснувало „Союз для Освободження Народів Росії".

МІЛЯРД ДОЛЯРІВ НА ДОПОМОГУ НІМЦЯМ

Франкфурт, 14. березня. — З кінцевих підсумків американського військового управління в Німеччині виходить, що від закінчення війни Американська Армія видала зі своїх запасів в харчах та інших продуктах приблизно один міліярд долярів на допомогу німцям та німецькому господарству. При цьому відразу стверджується, що Армія не сподіється звороту того майна. Це називається „американська окупація". За той час же американці видали міліярд долярів на допомогу німцям, большевики вже вспіли здерти мільйони з німців для себе.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ СТВОРИЛИ РЕГІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Шангхай, 14 березня (ЮП). — Комуністична радіовисильня сьогодні вранці повідомила, що китайські комуністи встановили свій регіональний уряд в захоплених трьох провінціях на північ від ріки Янгце. В повідомленні сказано, що цей „тимчасовий народний уряд" був встановлений окремою Радою, вибраною „провізоричним народним конгресом".

Відбулося велике Ювілейне Свято Н. Т. Ш. в Ню Йорку

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ЕНТУЗІЯСТИЧНО ПРИВІТАЛА КОНЦЕРТОВИЙ ВИСТУП ЛЮБКИ КОЛЕССИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Ню Йорк, 13 березня. Старанням Американського Відділу Наукового Товариства ім. Шевченка та Об'єднаного Комітету Українських Національних Організацій міста Ню Йорку відбулося тут сьогодні нове Ювілейне Свято 75-літнього існування НТШ. Імпреза складалася з двох частин: І. Публичного наукового засідання Американського Відділу НТШ та 2. Шевченківської Академії, кульмінаційною точкою якої був без сумніву концертовий виступ світової слави української піяністки Любки Колесси.

Імпреза почалася Американським Гимном, відспіваним великим мішаним хором церкви Св. Юрія під диригентурою п. Т. Онуфрика. Раніше на залю внесено та зложено біля сцени прапори кількох нюйорських українських товариств. На переді сцени був відповідно прибраний портрет Шевченка.

Першу частину програми започаткував голова Американського Відділу НТШ, проф. д-р Микола Чубатий коротким словом про наукове розроблення та поширення ідей Шевченка і описав коротким річним звідомленням з діяльности очолюваного ним Відділу НТШ. Підкреслюючи віще значення Шевченкових ідей, бесідник твердив, що тільки велика праця вчених потрапила ці ідеї спрецизувати, розробити і тим самим дати головний вклад в перетворення сучасної Шевченкові української етнічної маси в модерну, свідому свого минулого та своїх цілей в майбутньому українську націю власне на базі Шевченківських ідей. Цей факт має своє вияснення теж в назві Наукового Товариства іменем Шевченка.

Своє звідомлення з діяльности Американського Відділу НТШ проф. Чубатий почав з твердження, що НТШ, як і ввесь український нарід стоїть в затяжній боротьбі за волю України. В цій боротьбі падають жертви і такою жертвою впав в останньому довголітній голова НТШ, проф. Іван Раковський. Його пам'ять вшановано повстанням з місць та хвилинною мовчанкою.

Створення Американського Відділу НТШ було вимогою часу і обставин — твердив його голова. Його створено в Ню Йорку в осені 1947 року, беручи до уваги факт, що після советської окупації всіх українських земель понад дві треті всіх членів НТШ опини-

(Докінчення на стор. 4-тій)

КОМУНІСТИ НА КУБІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ СВАВІЛЬНИЙ НЕТАКТ АМЕРИКАНСЬКИХ МОРЯКІВ

Гавана, столиця Куби. — Сваволя чотирьох американських підпитих моряків дала притоку комуністам на Кубі до агітації проти Злучених Держав. Моряки збещестили памятник національного героя Куби, Хозе Марті, одначе Роберт Ботлер, амбасадор Злучених Держав явився негайно в міністерстві закордонних відносин, перепросив уряд за нетакт моряків, а потім поїхав перед памятник і там прилюдно перед населенням віддав перепросини. Комуністичні агенти уладжують віча і підбурюють населення проти Злучених Держав.

З ВЕСНОЮ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ МАРЕВО НОВОЇ ВІЙНИ В СВІТІ

ВОЄННА ПІДГОТОВКА ПО ОБОХ БОКАХ ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ; ВІЙНА НЕРВІВ У НОВІЙ СТАДІЇ.

З Приходом весни в світі знову збільшується страшне марево нової війни, скріплене цілим рядом подій по обох боках залізної заслони. До такого висновку приходить в кореспонденції з Парижа співвидавець і співредактор Ню Йорк Таймс-у, С. Л. Солцбергер. Він стверджує, що вперті воєнні поголоски в останньому часі дуже збільшилися у безпосередньому зв'язку зі закінченою вже майже підготовкою оборонного Атлантійського пакту, що мав би бути підписаний у Вашингтоні в перших днях квітня, та у зв'язку з таємничими змінами на керівних постах советської закордонної політики. Ці зовнішні познаки грізного часу мають своє потвердження в цілому ряді вісток і поголосок про конкретну практичну воєнну підготовку по обох боках залізної завіси. Рівночасно з дебатами в справі Атлантійського пакту подано вістку про скріплення та новий виряд американських констабулярних військ в Німеччині, про „готовість до акції" британських дивізій, про створення та вишкіл нових американських ескадриль турбо- бомбардувальників та нових з'єднань, спеціялізованих в атомовій війні. Американський секретар оборони „на всякий випадок" успокоїв американський загал, що поголоски про задумувану Советами бактерологічну війну не мають своєї реальної бази, хоча Америка і на таку оборону приготована. З другого боку залізної завіси насамперед поведено політику залякування малих країн перед Атлантійським пактом. Опісля наспіло повідомлення про зміну на постах міністрів закордонних справ та закордонної торгівлі. Останнього тижня предложений Верховний Раді проєкт бюджету передбачує на 20% збільшення видатків на військові цілі. Рівночасно повідомлено про підозрілі вправи советської армії на кордонах з Фінляндією і Норвегією в околицях Салля, Петсамо і Мурманська. Вістка про таємні наради советських та сателітських генералів в Дебрецені в Угорщині не має свого офіційального ані потвердження, ані заперечення. Рівночасно наспіли зі звичайних „добре поінформованих джерел" повідомлення про концентрацію советських військ в Румунії, в Мадярщині та в Болгарії. В додатку теж повідомлення з Орієнту, головно з Іраку та Ірану, отже з тої зони, де знову сходяться східні і західні впливи, не ворожать нічого доброго. Як до цього додати останню акцію явного зрадництва комуністичних п'ятих колон в західних европейських країнах і в Америці, закроєний на широку скалю большевицький наступ на Азію і т. п., тоді матиметься загальний образ того, що страшною зморою можливости нової війни зависло над світом. На закінчення своїх міркувань Солцберґер стверджує: Є цілком наявним, що це буде грізна весна і літо, які вимагають холодних нервів і зимної крові з боку пригнічених народів Евразії та високої мудрости з боку державних мужів, які керують їх долею.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН В СПРАВІ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Лондон, 14 березня. — Сьогодні тут починається закроєна на широку скалю конференція міністрів п'ятьох зв'язаних Брюсельським договором західно-европейських країн в справі їх інтегрального включення в Атлантійський пакт. Технічно це є конференція першої т. зв. Дорадчої Ради західно-европейського союзу, зложеної з міністрів закордонних справ Британії, Франції, Бельгії, Голандії і Люксембургу. Проте, в цих нарадах братимуть участь теж міністри оборони і господарства. Вчора вже приїхали до Лондону 6 міністрів з европейського континенту. Про важливість конференції свідчить теж факт, що її приспішено на рекомендацію Британії і Франції майже на шість тижнів, з огляду власне на Атлантійський пакт та на заходи в справі скликання першої сесії плянованої Ради Европи. Звертається увагу, що після підписання Атлантійського пакту встановлений вже і керований маршалом Монтґомері комітет европейських головнокомандуючих буде поширений ще представниками Норвегії, Данії, Італії, Португалії і Ісляндії. Теперішня конференція потриває тільки два дні, але на ній будуть розглянені „в принципі" всі важливі справи. При цьому звертається увагу, що в найблищому часі має відбутися тут ще конференція британських доміній.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ОДНОЗГІДНИЙ В СПРАВІ ПРИСТУПЛЕННЯ ДО АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Рим, 14 березня. — Італійський уряд однозгідно робить інтензивні заходи в справі приступлення Італії до Атлантійського пакту. Минулої п'ятниці премієр де Гаспері поінформував про це обидві палати парляменту та домагався заяви довір'я. Комуністичні представники тоді почали підносити оклики проти Америки та проти італійських „зрадників", що з черги викликало імпозантну маніфестацію солідарности з Америкою та західною Европою величезної більшости демократичних послів.

ЗНОВУ ВІЙНА В ПАЛЕСТИНІ.

Тель Авів, Ізраїль, 14 березня. — З кінцем минулого тижня дійшло знову до воєнних дій між ізраїльськими і арабськими військами в провінції Негеб в Палестині. Сьогодні вже повідомлено про деякі успіхи ізраїльців. Посередник ОН в Палестині, д-р Ралф Бонче, висловив побоювання, що це може означати порушення перемир'я ізраїльцями та створити дальші труднощі в намаганні довести до замирення в тій країні.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАРА ЗА ВОРОЖУ ПРОПАГАНДУ

На понад 140 мільйонів населення Злучених Держав були справді тільки одиниці, що дали себе у минулій світовій війні обмотати націстській пропаганді й стали зрадниками американської землі. До тих виїмків належить Милдред Е. Гілларс, американка з Мейн, що промовляла в часі Другої Світової Війни з німецького радія до американських вояків з наміром підкопувати їхню мораль. Вона говорила про безцільність боротьби американців проти Гітлєра і лякала воєнними страхіттями, терпінням і т. п. Лава присяжних суддів у Вашингтоні визнала її винною за її здраматизовану „Візію інвазії" й як така вона буде покарана як зрадниця.

Хоч у даному випадку мається до діла з гістеричною жінкою, яка своєю поведінкою ніяк не робить враження нормальної людини, проте місця на вирозуміння і милосердя тут нема, бо ця особа діяла в критичних моментах нації на шкоду своєї держави і помагала ворогові свого народу, а навіть ворогові цілого свободолюбного людства, бо таким був націзм. На тім можна б цей неприємний інцидент закінчити, коли б не насувались з цього приводу інші думки, що теж нагадують зраду і то куди небезпечнішу, бо підготовлювану, поширювану і виправдувану вже й в мирному часі.

Як знаємо, наслідком порозуміння Гітлєра зо Сталіном полялася кров цілих народів, що не хотіли піддаватись націстівській диктатурі й не приймали гітлєрівського ладу. Американський нарід станув у своїй подавляючій більшости відразу проти цеї ганебної спілки і виявляв свої симпатії народам, що падали жертвою гітлєрівської агресії. Але американські комуністи займали тоді інше становище. Вони визнали боротьбу в Европі „імперіялістичною" і заповіли, що „енкі" не підуть проти Гітлєра воювати. Щойно як Гітлєр пішов війною проти Сталіна комуністи змінили за одну ніч своє становище й перемінились в завзятих агітаторів негайної участи Америки в боротьбі проти Гітлєра. На цій зміні не заважило в них добро Америки, ні не заважила гірка доля поневолених Гітлєром народів. Заважив тільки страх, що може завалитись Сталін зо своїм режімом. Вже тоді було кожному ясно, що тут мається до діла з виразними зрадниками Америки, що не слухають голосу своєї країни, а тільки приказів Кремля — чужої сили. Тепер ця справа стала ще ясніша, бо американські комуністичні провідники виразно заявили, що комуністи не стануть у війні проти Сталіна по боці Америки. Це не сказала одна особа. Це заявила партія, що держиться страшною дисципліною і точно й сліпо виконує кожний приказ Кремля.

В такому дусі ця партія виховує своїх членів в мирі й одверто до цього признається. Що ж тоді буде діятись у війні, коли б така вибухла між Злученими Державами і Совєтами? Тоді вже не мало б великого значення, коли б якась американська комуністка промовляла до американських вояків з московського радія і намовляла їх до зради. Куди важніше було б це, яку зрадницьку роботу виконували б американські комуністи в самій Америці й як пробували б підкопувати не тільки мораль американських вояків, але й шкодити усім воєнним зусиллям. Гілларс твердила, що вона любить Америку та її не зраджувала, але суд не прийняв цього до відома. Але комуністи самі заявляють, що будуть зраджувати Америку! Чи не повинен би суд сказати своє слово теж і в справі таких заяв?

Загосподарювати відсталі території

Загально признаний успіх Пляну Маршала для втримання миру в світі дає притоку до міркувань, що намір Злучених Держав для розвитку відсталих територій у світі теж може удатися. Про це згадав президент Труман у своїй інавгураційній промові, а теж американська делегація до Обєднаних Держав підійме там цю справу як таку, що має причинитись до добробуту всього світу.

Тому, що ця справа злучена зі змаганням до збільшення харчових продуктів з огляду на небувалий досі відсотковий зріст населення земного ґльобу, вона викликала загальне заінтересування в усіх країнах, зокрема в тих, що продукують замало харчів. Треба відмітити, що вже пороблено деякі спроби розбудови нерозвинених територій і не без успіху. Звісно напр. що американський багатій - філантроп, Нілсон Ракефелер, уже здавна має на увазі краї Латинської Америки, головно Бразилію й Венесуелю, де невикористані незмірні багатства в землі та лісах. Він післав туди машини для управи земельного господарства; побудував шпихлірі для перехо в а н н я збіжжя з одних жнив до наступних; постарався за станиці для щеплення свиней проти холери — і все це на бизнесових підставах. Пляни Ракефелера щодо Венесуелі почалися від цього, щоби давати зубожілому населенню цієї країни харчі з багатшими хемічними складниками по низькій ціні, коли давніше люди не могли дістати таких харчів навіть за високу ціну. Це відноситься в першу чергу до рибовловства в Венесуелі. Там є велике багатство риби, але це багатство годі було належно використати з причини клімату. Риба псулася в гарячім підсонні і треба було її швидко випродувати за безцін, часто в стані розкладу, або викидати. Ракефелер побудував великі холодільні, у яких можна зберегти рибу в доброму стані. Тепер мешканці Венесуелі дістають здорову рибу за дешевшу ціну, ніж платили колись за зіпсуту рибу, а Ракефелер ще й собі заробляє. Це зразок, як розумна людина може розвинути своїм капіталом природні ресурси якоїсь території з хісном для широких мас, а при цім ще й заробити самому.

Приклад Едварда Стетинніюса, колишнього с е к р е т а р я стейту Злучених Держав, з його Ліберійською Компанією вказує на інші можливості. Ліберія це муринська республика в Африці, що її створили Злучені Держави Америки і нею дальше піклуються. Там є казочні нерозвинені земельні багатства. Для їх експлуатації склав Стетиніюс приватне підприємство в Америці, притягнув до нього впливових людей з самої Ліберії і почав розвивати тамошні ресурси. В статуті компанії є зазначене, що після якогось часу місцеві люди можуть сплатити американцям закладовий капітал і самі перебрати дальше ведення діл.

Оба згадані приклади вказують, що особисте добро підприємців не мусить іти в розріз з загальним добробутом населення. Навпаки, можна злучити одне й друге. На цій підставі йдуть пляни про розвиток приватними підприємцями місцевих багатств там, де недостає на це матеріяльних засобів або людського досвіду й таланту.

Поверховний перегляд мапи світу вказує, що в Південній Америці можна розвивати природні багатства в безконечність. У самій Бразилії, як кажуть, є тільки невичерпаних матеріялів, що ними можна прохарчувати 200,000,000 людей річно. В Африці мала Ліберія щойно заінтересувалася своїми мінеральними скарбами, а там ще лежить нетикана британська Ніґерія, французька Західна Африка й сусідня пустеля Сагара. У цій Сагарі, як кажуть, можна створити середземне озеро з вод, які випливають з гір Атласу і мертву пустелю перемінити на квітучий рай. Передісторичний Єгипет теж пригадує плодючість своєї землі через наводнення її водами Нілю, а британська Східна Африка вже почала обсаджувати 3,000,000 акрів хфасолею, звісною в Америці як оріхи „пінатс". Ці оріхи мають повно протеїни, одного з головних складників для розвитку людського організму.

У Середньому Сході вже находяться американські експлуататори нафти. Коли б побудувати відповідні тами в долинах ріки Евфрату й Тигру, тоді там, як кажуть, міг би наново повстати біблійний рай. У згаданих околицях лежать часто тепер згадувані держави: Туреччина, Ізраїль, Ірак та Іран і саме їм треба допомогти розвинути пустарі й пустелі. Тому, що там панує велика спека, в першу чергу треба постаратися за життєву вигоду й забезпеку людського здоровя так, як це зробив Ракефелер в Південній Америці.

Несовєтська Азія це теж непроглядна країна. Щоб її збагнути і скласти плян розвитку багатств Афґаністану, Індії, Китаю, Індонезії, на це треба багато часу. У самім Китаю таке багатство водної сили, що тами на одній тільки ріці Янґце можуть наводнити 10,000,000 акрів землі і зробити її плодючою. Про Австралію навіть ще час говорити, як про територію для розвитку, бо вона має таку обмаль населення, що воно без зайвих трудноців може себе виживити і зажити добробутом на лад населення Злучених Держав.

Усе це вказує що нема причини побоюватися, що земля незабаром не зможе виживити населення, що постійно зростає. Треба тільки пробувати її відповідно використати.

К. Петрус.

За правильну оцінку основних проблем

(Голос в дискусії).

II.

Розгромлений большевизм залишить після себе велику руїну — моральну, політичну й економічну. Той устрій життя, який творився большевиками на протязі 30 років, не можна буде скасувати одними наказами та бажаннями. Які б визволителі не були гуманні та мудрі, всеж таки їм прийдеться рахуватися з дійсністю. А дійсність буде жахлива.

Моральний стан нашого народу виглядатиме таким: старше покоління, котре виховане було на релігійних засадах при царизмі, винищене червоними катами при допомозі терору, голоду, тюрем та концтаборів. Решта з цього покоління — це вже будуть старці, інваліди фізичні та духові, це будуть особи, котрих большевики навіть не чіпали. Молодше покоління - ровесники „великого октября" — майже на три чверти вже були виховані під час панування советської влади. Ці „ровесники" так покалічені різними діяматами та неморальним життям, що їх прийдеться довгий час оздоровлювати при допомозі християнської науки... Значна частина цих „ровесників" виросла без Церкви, без Біблії, без християнського виховання... і третє покоління нашого народу — це вже юнаки, молодь, діти... Ця частина нашого люду знаходиться ще в періоді виховання, в періоді формування свого світогляду. Це сирий матеріял, з котрого ще можна буде зробити багато чудових людей — українців і християн. Але прийдеться, може, повторити історію Руси з початку: знов „загнати" всіх у Дніпро, покликати християнських священиків та місіонарів й охристити всіх, хто не знав Христової віри... Може ще раз в нашій історії прийдеться „скидати" Перуна в Дніпро, але за цим разом будемо скидати вже не поганського-сірого одноголового, а Марксо-Енґельсо - Леніно - Сталінського ч е т в е р о голового „Перуна"... Майбутній визволитель мусить і повинен дати повну свободу носіям релігійної пропаганди та проповіді, щоб за 5—10 років підготовити оці два покоління до сприймання нових ідей, нової моралі, нового світогляду. Треба мати на увазі те, що без цих засад, без релігійного ґрунту, ніяка держава існувати довго не зможе. Тільки на християнських засадах Україна може стати вільною й демократичною державою, як рівний член майбутніх Сполучених Штатів Европи й усього світу... І перш, ніж наші „13 партій" вирушать до рідного краю „спасати" меншого брата, треба буде не смоктати свої пальці, а стати самому достойним християнином та мудрим демократом... Народ наш релігійний по своїй природі, і коли він побачить нас, що ми принесли йому цей дорогоцінний дар — Христову науку, — він повірить нам і піде за нашими гаслами. Большевики це зрозуміли під час останньої війни й примушені були дати народам свій релігійний „НЕП".

Є таке історичне оповідання, як до англійського короля прибув у гості перський шах. Довго король показував шахові мапу Британської держави, потім свої палаци й скарбниці, потім парламент та демократичні свободи... Нарешті здивований шах запитав короля: „Якою силою ви, Британія, здобули це все" — Король підвів шаха до столу, показав на Біблію і промовив: „Наша сила в оцій книзі". Що це оповідання не фантазія, ми маємо докази з існування самої Англії та Америки... Розуміється, що наш нарід ніхто не стане „заганяти" в Дніпро другим разом, як це колись зробив Великий Володимир... Він загнав його у воду при допомозі наказу та подарунків. Тоді, може, це було й потрібне... У 20. столітті можна буде обійтись без цього. Годі насилля та знущання. Геть диктатуру та примус! Наш нарід, побачивши, що за нашими словами йдуть діла визволення та матеріяльно забезпечене життя, сам піде, як не до ріки Дніпра, то до Християнської Правди та свободи... Свою справжню еліту, що буде кликати його до Божого щасливого життя, наш нарід не підведе, аби його не ошукали...

Тепер пару слів про політично-економічний стан нашого народу. Майбутні визволителі наші (а без них народи СССР самі не зможуть скинути ярма большевиків) в першу чергу мусять деклярувати:

1. Ліквідацію всього земельного устрою большевиків: колгоспної системи, радгоспів, комун то що...

2. Передачу даремно землі хліборобам. Решта землі, яка може залишиться після розподілу між селянами, а також велика та мала промисловість, залізниці, лісові масиви та надра землі, багатства рік та моря — все державне майно буде передане Установчим Зборам, які вкажуть йому місце в державному тілі майбутньої України...

3. Скасування заборони на свобідну торгівлю.

4. Широку допомогу селянству інвентарем, тягловою силою та грошовими дотаціями — позикою через банки.

5. В перші роки окупації — допомогу населенню через благодійні організації в роді колишнього УНРРА і т. п.

6. Відкриття дверей для чужоземного капіталу, концесій та широкої ревалізації товарів і фабрикатів Европи та Америки.

7. Повну свободу для пропаганди й агітації всіх політичних напрямків, за винятком комуністів та анархістів...

8. Українізацію всього населення України, котре захоче залишитися на терені українських земель.

9. Організацію тимчасового Уряду України, для допомоги окупаційним військам в справі підготовлення населення до виборів, до Установчих Зборів.

10. Вибори Українського Парламенту та Уряду.

Так, приблизно, виглядатиме майбутнє становище України, коли її звільнять від комуністичного „раю".

На підготовлення нашого народу до такого чину, прийдеться попрацювати Українській еліті добрих п'ять років, щоб наш нарід зміг свобідно, без страху та примусу, висловити своє вільне слово, своє політичне бажання та свій людський ідеал... Які будуть наслідки цього першого Всеукраїнського с в о бодолюбного плебісциту — покаже майбутнє. Але одне вже нам є відоме, що кремлівського Сатанізму наш нарід більше не захоче. Наш нарід буде орієнтуватися не на тих, хто буде кричать „Геть кацапів" чи поляків, а на тих, хто принесе йому справжнє визволення не тільки від комуністичного рабства, але й від комуністичної ідеології...

Може статися так, що наш нарід знов захоче повторити Переяславську Унію на правах Британського Домініону... Може він захоче стати самостійною й незалежною державою, щоб увійти в майбутні Штати Европи достойним членом великої сім'ї народів. Це покаже майбутнє. Сьогодні ж наш нарід хоче лише одного: волі й хліба. А коли він звільниться і буде нагодований визволителями, тоді допоможіть йому вилізти з тих руїн, які залишать після себе большевики, допоможіть йому розібратися, що є добро і що є зло, що є тоталітаризм і що таке є справжня демократія. І наш нарід не захоче ні повертати 1654 ні 1914 роки. Допоможіть йому зрозуміти Европейсько-Американські засади демократії, допоможіть йому думати категоріями Христової науки, і він стане самостійним християнським демократичним народом...

І коли всі великі й малі народи Европи й усього світу будуть об'єднані якимись Штатами, то чого нам боятися тоді „кацапів" чи поляків, німців, чи інших народів? Всі будуть сидіти на своїх землях, жити своїм власним національним життям й творити свою власну культуру...

Букет квіток тільки тоді буде красивий, коли він складеться з різнокольорових квіток, які будуть цвісти кожна своїм власним цвітом і пахнути своїм власним ароматом...

Але в основі цієї проблеми повинні лягти: демократичні свободи, трудова власність, матеріяльне забезпечення життя та релігійне перевиховання всього народу.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

45)

Кримський дуже зрівноважено висловив ці свої слова. Ніякої, як це у нього буває, театральности. Ольга натомість дивилась на нього дуже напруженим зором. Її великі чорні очі, здається, ще збільшились. Вона сиділа просто і просто дивилась. Лямпка лила зверху сильне, вияскравлене сяйво, і тінь від Ольги падала на стіну та витинки з Фавста. Було холодно. Не морозно, а холодно. За вікном мокра пітьма. Здається, можна бачити, як через тонкі стіни просочується ніч з мокрим, холодним змістом. І тільки бідне світло електрики ставить спротив цій дуже настирливій стихії. Ольга підносить груди, і з неї виривається переривне, мов у дитини, після плачу, зідхання.

— Я навіть боюся щось сказати, — прозвучав непевно її настороженний голос. — Я навіть боюсь дихати, Володимире! Ви так хочете все сказати. Коли б ви могли це сказати... Театром... Грою людей. Але що ми вам, Володимире, вам дамо. Ми такі дуже недосконалі...

Кримський має закладені до кишень руки. Його довга худа постать рухається взад і вперед по кімнаті. Його чоло налите майже видимою думкою. У такому вигляді він гарний. Це нічого, що ґрим багатьох років знищив свіжість шкіри його обличчя. Його очі дуже сяють, і їх хвилюючий промінь творить тепло. Ольга чує його і, проти власної свідомости, піддається йому.

— Не важно, — казав Кримський. — Я буду казати... Це не важно, чи будуть мене розуміти... Головне — слово... Я от бачу, що ви мене розумієте, — звернувся він цілою постаттю до Ольги.

— Не можу вам цього сказати певно...

— Кажіть, як можете... Коли ви кинули вашого протектора з автом і пішли зі мною сюди — ви мене зрозуміли...

— Бо ви говорите такі речі...

— Якраз такі... І гаразд. Добре, що ви їх не переплутали... Роговий напевно говорить інші... Це людина, що творить сенс філософії цього духового простору. Гола і бідна душа. Нема опертя. Все в повітрі. Ні, ні... Я з таким не погоджуюсь... Ви можете думати, що хочете..

Потім він раптом підійшов до Ольги. Вона подалася назад. Взяв її обидві руки. Вони були холодні, а його гарячі. — Ви змерзли? — каже він, дивиться згори вниз, пильно слідкує за її рухами...

— Звертаю вам увагу, Ольго, на такі ось прості факти: у той час, коли ми тут з вами говоримо, про те, як нам жити, у той саме час у різних місцях на планеті хтось говорить, як нам умерти. Ми, Ольго, дуже маленькі. Ті там дуже великі. Але вони нас маленьких так само бояться, як ми їх великих. Їх сила в їх чисельності та озброєнні. Наша сила в основному, як можна так висловитись, в атомі нашої душі, про яку ми з вами якраз сьогодні стільки говорили. Нас бояться в Празі, Варшаві, Москві й Будапешті. Це, здається, достатній доказ, щоб ми оцінили себе належно...

Але, чи вміємо ми, Ольго, дивитись на себе так, як на нас дивляться наприклад, з Москви? Ви от... Чи чули ви в собі велику, в світовому мірилі, силу? Що ви можете внести в буття світу величезні корективи? — При цьому він міцно стиснув її холодні, гарні долоні.

— Ні, — похитала вона головою.

— Бачте. А я вас впевняю, що тепер усі посольства поляків у цілому світі зайняті виключно нами. Вами Ольго. Вони навіть забули, що їм загрожують десь в іншому місці... Навіть більше, ніж ми... Вони такі речі можуть пожертвувати в ім'я того, щоб ми з вами, Ольго, не були отут, у цій паскудній гостиниці...

— Розуміється... Нас з вами прив'язують до Гітлера... Але я вас впевняю. Не Гітлера вони бояться, а таки нас... Вас, Ольго... Будете бачити: Гітлер так само нас боїться... Так само, як і ті там... Гітлер нас боїться більше, ніж чехів, ніж москалів, і тому він боїться висловити саме наше ім'я. Наше ім'я наводить страх на всіх. За саме ім'я українець мадяри розстрілюють наших людей. Коли та сама людина назве себе русином, вона тим самим має право жити... Чи ви думали над цим, Ольго? — він знов міцно стиснув її долоні... Її пальці починали нагріватися від тепла його рук. Вона дивиться йому просто у вічі і заперечливо хитає головою. Очі її горять...

(Дальше буде).

Максим Подорожний.

СОВЄТСЬКИЙ ЗЛОЧИН НАРОДОВБИВСТВА У ВІННИЦІ

5) (Продовження)

Праця при розкопках.

Розкопки могил, як уже згадано, виконували карні в'язні місцевої тюрми та під керівництвом судово-лікарської комісії. При всіх роботах зверталося окрему увагу на збереження всего, що могло б послужити до вияснення злочину та ідентифікації жертв.

Ствердивши наявність масової могили, насамперед відкидувано верству землі, якою вона була прикрита. В поодиноких випадках стверджено, що землю спеціяльно втолочувано, щоб вона опісля не западалася. В усіх могилах на всіх трьох місцях розкопок натраплялося зразу на версту одягу, що був поскиданий якнебудь та в багатьох випаках, головно вже на самих трупах, був в наслідок вогкості зліплений в одну масу. Проте, в більшості випадків пощастило його без більших пошкоджень відсепарувати. Після того одяг розвішувано зараз біля відкритої могили, даючи можність заінтересованим, як теж комісії шукати за спеціяльними знаками, що допомогли б при ідентифікації видобутих з могили трупів. Крім штанів, піджаків та білля, там подибувалось багато зимового одягу, включно з кожухами. Між одягом натраплялося на малі клунки з біллям, туалетними речами, часом теж з хлібом та тютюном. Всі кищені старанно перешукувано за документами та іншими речами, але в них тільки дуже рідко подибувалося будь-які речі. Якщо натраплено на який папір або документ, його старанно висушувано та передавано для дальших доходжень. Друк на паперах був, звичайно, цілком читкий, хоча і розводнений.

На першому місці розкопок знайдено три ямі, в яких цілком не було трупів, натомість були важливі для ідентифікації речі: документи, одяги і взуття. В одній ямі, на звичайній дво-метровій глибині, знайдено велику кількість документів, між якими були: протоколи арештів з докладним поданням імени і прізвища та місця замешкання; пашпорти; фотографії; заадресовані конверти і листи; книжки, переважно в українській мові; церковні молитовники і т.п. В одній дальшій ямі відкрито тільки взуття, переважно з грубої „юхтової" скіри, як це в околиці носиться. В третій ямі відкрито тільки одяги, головно білля. В деяких могилах з трупами було знайдено теж між одягами подушки, накривала та навіть малі чемодани.

Усунувши верству одягів, на яких в деяких могилах ще лежали поодинокі трупи — правдоподібно убитих опісля тих, що самі при закопуванні трупів працювали — натраплялося на велику масу самих трупів. В більших могилах теж верстви трупів ще були перекладені верствами одягів, що свідчило б про те, що могили не заповнено за одним разом.

Положення і стан видобутих одягів і трупів.

Як уже згадано, одяги і трупи лежали в ямах без будь-якого порядку. Значить, їх скидувано туди, сказати б комітьголовою.

Частина одягів була ще досить добре збережена, а частина більше і менше прогнила. В багатьох випадках одяг був спалений і стверджено, що в деяких випадках запалення повставали в наслідок вкиненого туди ще при закопуванні горіючого сірника або незгашеного недокурка, а в інших випадках повставали самозапалювання в наслідок вогкости та хемічних прецесів в могилах.

Добування трупів з деяких ям натрапляло ще на інші труднощі. В численних могилах, головно на першому місці розкопок, між одягами і трупами була ще верства вапна. Ним, виходило б, посипувано трупів після закопування, щоби вбити сморід, як трупи почнуть розкладатися. Після кількох років в землі вапно і верхні трупи були збиті в одну цементову масу. Теж в інших могилах, що їх не засипано вапном, добування трупів було досить скомпліковане. Як згадано, трупи в більшості були скинені в ями комітьголовою і там вони лежали в найбільшому безпорядку, взаємно сплетені. В додатку, під власним тягарем та під тягарем дво-метрової верстви землі вони сильно збилися до купи. Їх можна було добувати тільки дуже старанно, щоб не завдати їм ще штучних пошкоджень. Але й це не завжди щастило, так що в багатьох випадках добуто окремо поодинокі частини прогнилих тіл. Тільки в одній великій ямі на першому місці розкопок трупи були зложені систематично та у великому порядку. Що заставило большевиків до цего вимку, важко відгадати. Можливо, що це була перша могила і тоді кати ще не мали відповідної „системи".

Ідентифікація трупів.

Всі добуті чоловічі трупи, тільки з кількома виїмками, мали зв'язані назад руки, часом в двох місцях. Деякі трупи мали теж зв'язані ноги. Всі вони були одягнені в типові советсько-українські одяги, що їх носять в тій околиці. В основному чоловічі трупи мали на собі сорочку, штани і піджак. В менших випадках мали теж підштанки і камізельку. На всіх 168 добутих жіночих трупів 49 були цілком нагі. Всі вони, згідно з твердженнями лікарської комісії, були в молодшому віці, подібно як і велика кількість жіночих трупів, що були тільки в сорочках. Це насувало страшний висновок, опісля потверджений теж зізнаннями свідків, що всі ці жінки перед їх вбивством ще були зганьблені їхніми катами. Тільки трупи кількох жінок старшого віку були одягнені. В протилежності до чоловічих трупів, жіночі тільки в кількох випадках мали зв'язані назад руки.

Ствердження ідентичности трупів натрапляло на великі труднощі. Самих трупів майже неможливо було пізнати — скажімо — з виразу лиця. Тому зверталося окрему увагу на всі анормалії тіла, головно на ампутації кінчин. Такі відкриття проголошувано в місцевій пресі, і в той спосіб пощастило встановити тотожність 15 трупів. Одна жінка пізнала трупа свого чоловіка по ампутованій руці, в іншому випадку ідентифіковано трупа по неправильності одного пальця, ще в інших випадках пізнавали своїх рідних по ортопедичних черевиках тощо.

Зокрема зверталося увагу на можливість ідентифікації трупів по укладі зубів та по самих зубах. Проте, цей процес був ще трудніший з огляду на факт, що під цю пору майже не було у Вінниці зубних лікарів, які раніше вставляли штучні зуби та які могли б пізнати свою роботу. Тільки в двох випадках пощастила ідентифікація на цій підставі. Звернено увагу, що не знайдено жадного сліду, який перекопував би, що вбитим могли перед або по смерті вийняти штучні зуби.

Можливість встановлення ідентичности трупів по волоссю та його красці цілком відпадала, бо під цим оглядом наступили сильні зміни в наслідок всіляких хемічних процесів, що відбуваються з трупом в землі. Найбільше трупів зідентифіковано при допомозі знайдених документів та по одягу.

Рівночасно зі спробами стверджувати ідентичність трупів, лікарська комісія докладала великих зусиль, щоби встановити бодай приблизно вік замордованих. Це в багатьох випадках могло послужити ключем для дальших медичних і судових доходжень. Теж під цим оглядом натраплялося на великі трудноші, але застосовуючи модерні судово-медичні методи, вік можна було встановити майже з точністю, з деякими тільки відхилами. Важливу ролю в таких випадках грають власне зуби, без огляду на те скільки їх залишилося. Бо вік людини можна пізнати не по кількості збережених зубів, але по самих здорових зубах та їх зужиттю. В деяких випадках можна було робити відповідні висновки навіть по укладах шкіри на лиці, по вухах, як теж на підставі відповідної аналізи цілого трупа. На цій підставі встановлено, що люди, трупи яких знайдено в усіх могилах і на всіх трьох місцях розкопок та які під цим оглядом проcліджено, поділялися віком на приблизно такі категорії:

У віці між 20 і 30 років було 638.

У віці між 30 і 40 років було 4,976.

У віці понад 40 років було 1.366.

Віку інших навіть приблизно не можна було встановити. Отже, як з цего виходить, жертвою большевицького народовбивства у Вінниці впали насамперед чоловіки у віці між 30 і 40 роком життя.

Судово-медичне встановлення причин смерти.

Всі видобуті трупи виказували виразні знаки від пострілу кілі і то зі засади від пострілу в потилицю. Тільки в кількох випадках цег не можна було ствердити, з огляду на пошкодження трупів під час видобування. В більшості труп'ячих голов знайдено теж і самі кулі. В більшості випадків стверджено більше ніж один постріл, бо в багатьох випадках їх було два, три і більше. Два пострілі від куль в усіх трупах та на всіх трьох місцях розкопок стверджено в 6,360 випадках; три діри від куль мали в черепах 78 трупів а два трупи мали аж 4 знаки від пострілу. В інших випадках були поодинокі стріли, в кожному разі більше пострілів в цих випадках не можна було з цілою певністю ствердити. Деяка кількість трупів мала ще розторощені черепи від сильного удару твердим предметом, правдоподібно прикладом пістолі. Крім пострілів в потилицю, деякі трупи мали ще додаткові постріли в чоло та в бік голови. Деякі кулі, вистрілені в потилицю, перейшли тільки через шию, не нарушивши мозку. Відповідна кількість трупів мали ще, крім куль в потилиці, сильно, бо аж в горло закнебльовані уста, а ще інші мали петлі на шиях.

Лікарська комісія з найбільшою докладністю встановляла сам постріл, його перебіг та його наслідки. З цілою рішучістю стверджено, що не всі постріли були смертельні, головно ті, що не зачіпили мозку. Багато стрілів могли тільки спричинити повний параліч, але вони не тільки людини не вбили, але навіть не відібрали їй свідомости. В деяких випадках, як це стверджено на одному жіночому трупі, кулі навіть не пробили черепу, тільки здержались під шкірою. В численних випадках навіть ті, що стріляли, мусіли здавати собі справу з такого стану речей, про що свідчать додаткові постріли та головно сильні удари в чоло, що ними кати добивали свої жертви. Розторощення черепів такими ударами стверджено в 395 випадках. Дальші доходження дозволяли на оправдані припущення, що деяка кількість видобутих трупів БУЛА ПОХОВАНА ЖИВЦЕМ. Про це свідчить теж факт, що **в горлах і навіть в кишках поодиноких трупів знайдено землю, яку вони без сумніву їли вже тоді, як їх разом з іншими присипано в масових могилах.** Проте, в більшості випадків причиною смерти були без сумніву постріли в потилицю.

(Дальше буде).

Здорова критика: чи кадило?

Канадійські „Українські Вісти" помістили під повищим наголовком редакційну статтю, написану на дуже актуальну і в нас тему. В статті пишеться про католицькі зїзди та католицькі організації, але завваги є такі, що їх можна пристосувати до всіх зїздів та організацій. У статті читаємо, між іншим таке:

Головне, на що хочемо тут звернути увагу, то переведення дискусії і т.зв. критики на зїздах. Ці завваги відносяться в однаковій мірі до кожного зїзду чи організаційних сходин. Про саму потребу дискусії і критики, яка може повстати в ході дискусії, нема потреби говорити, бо це справа самозрозуміла для кожного, хто виконує хочби найменшу громадську роботу. Важне те, щоб дискусія відбувалася в дозволених межах, щоб критика була здорова і будуюча, щоб замість поправити часом не пошкодила справі, або не переходила в кадила або пусті славословія зі шкодою для справи.

Отже мусимо памятати: 1. що ціллю дискусії на терені католицьких організацій є не лише піддержувати думки і погляди, висказані прилюдно католицькими діячами, але також їх критикувати, то є справлювати, а можливо опрокинути.

2. що критика не сміє ніколи заносити кадилом, але повинна бути безоглядна, і що правдива критика не любить нікого ощаджувати.

3. що предметом критики в дискусії бувають тільки прилюдно висказані гадки і погляди. Не є і не повинні бути предметом дискусії самі особи, що виявляють противні погляди і їх особисті справи.

4. що критика висловлених думок і поглядів, хочби найгостріша, не відноситься безпосередньо до самих осіб, тому не можна її уважати за „биття в особи".

5. що опрокинення висловленої кимось думки не є зневагою ні нападом на його особу.

6. що може хтось бути заслуженим діячем, мати завсіди найкращі заміри, переконання й погляди, але часом може й він помилитись і висловити прилюдно мильну і фальшиву думку, бож відома річ, що кожна людина може помилитися.

7. що кожний, хто прилюдно висказує свої думки й погляди, мусить бути приготований на їх прилюдну критику.

8. що така критика має все бути розумна і справедлива, але не конче все прихильна.

9. що розумний і чесний чоловік не повинен критикою хочби неприхильною і найгострішою хвилюватися й ображуватися, бо ж йому прислугує право всі закиди і завваги противника також прилюдно збити і свої думки боронити та свіжими річевими аргументами закиди опонента (критика) ослабити або знищити, а свій погляд ліпше насвітлити й піддержати.

10. що коли це супроти стійніших аргументів опонента неможливе, то признатись до помилки не означає нечести ні пониження для нікого, але навпаки, свідчить про добрий характер.

11. що опонента треба побивати тільки аргументами річевими, які тісно вяжуться з дискутованою справою, а ніколи аргументами непрямими, що відносяться до особи опонента. На цім пункті і в нас і в чужих грішать немало. Щоб звалити противника або хоч понизити його в опінії людей, обстрілюють його з боків натяками і недоговореннями, які з дискутованою справою не мають нічого спільного. Це нечесно; такий спосіб поборювання противних поглядів не лицює католикові і на терені католицької організації не повинен мати місця.

Цих кілька практичних завваг, зрештою відомих добре організаторам громадського життя, уважаємо за вказане подати, знаючи з досвіду, що брак критики відбився шкідливо на діяльности й розвитку не одної організації. Як з одної сторони загостре й безпідставне критикування розсварює людей і підтинає працю в товаристві, так з другої сторони цілковитий брак позитивної критики, яку часто заступає якнайбільша поблажливість, т.зв. критика з кадилом, славословієм, свого роду німб недоторкаемости, засічує організації, не позволяє їм розвинутися і засуджує їх на животіння. Католицька критика має бути розумна, тверда і справедлива, повна християнської щирости й отвертости.

ПОВІДОМЛЯЄМО

відділи У. Н. Союзу в Шікаго та околиці, що нова адреса організатора У. Н. Союзу, ДМИТРА БІЛЕЦЬКОГО, є така:

2358 NO. SAYRE,
CHICAGO 35, ILL.

Телефон: Merrimac 7-2554

Тому відділи з Шікага та з поблизьких і дальших околиць, що бажають помочі організатора Д. Білецького в приєднуванні нових членів, повинні звертатись на подану тут адресу.



ОТЧЕ! ПУСТІТЬ СВІТЛО!—Це о. Джозеф МекКормик, декан парафії Стретфорд, що має 15,000 парафіян. Раз в тиждень він працює в театрі в Манчестер як робітник в звичайнім робітничім одязі та пускає світла, а так зароблений гріш віддає до церковного фонду. Сценарійні робітники, що належать до юнії, де він є капеляном, титулують його „Отче", але часом при гарячковій роботі він є для них — „Джов".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ЧЛЕНІВ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Згідно з постановами статуту Загальні Збори членів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету **відбудуться в суботу дня 7 травня і в неділю дня 8 травня 1949 в готелі „Аделфія" при Тринадцятій і Честнат вулицях у Филаделфії.**

Статут усталює два роди членів:

1) Члени активні: Організації, які платять річні вкладки в сумі $10.00 з активним і пасивним правом вибору до уряду,
2) Члени спомагаючі: Особи, які платять річні вкладки в сумі $5.00 з правом голосу в дискусії.

Кожний активний член-організація має найпізніше до дня 2-го травня 1949 повідомити канцелярію Комітету про вибір делегата, його ім'я і прізвище, його адресу, число посвідки вплаченої вкладки за 1948 рік і число посвідки вплаченої вкладки за 1949 рік.

Після провірення, кожний член дістане карту вступу.

Члени спомагаючі також мають повідомити канцелярію Комітету про свій намір присутности на Зборах, подаючи число посвідки вплаченої вкладки за 1948 і 1949 роки.

Нище поданий формуляр просимо витяти, виповнити і вислати до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661, Philadephia 5, Pa.

Наша Організація візьме участь в Загальних Зборах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії, в днях 7 і 8 травня 1949 р.

Назва Організації: ....

Адреса: ....

....

Ім'я і прізвище делегата: ....

Адреса: ....

....

Число посвідки вплаченої вкладки за 1948 рік: ....

Число посвідки вплаченої вкладки за 1949 рік: ....

На випадок, коли б якась Організація-член не дістала з яких небудь причин листовного повідомлення про Загальні Збори, це оголошення нехай послужить як офіціяльне.

ЕКЗЕКУТИВА ЗУАДКОМІТЕТУ У ФИЛАДЕЛФІЇ:
Адв. Іван Панчук, голова; **Микола Мурашко**, місто-голова; **Олена Лотоцька**, місто-голова; **Михайло Дубас**, скарбник; **д-р Павло Дубас**, секретар; **д-р Волод. Галан**, екз. директор.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Третя зустріч зі скитальниками.

Третій корабель з імігрантами зо скитальщини спрямований до Бостону мав приїхати 20 лютого, одначе його приїзд переложено на понеділок 21. лютого. Це дало спроможність місцевому Українському Допомоговому Комітетові поробити приготування для прийняття гостей. У неділю приїхав до нас д-р В. Галан з Филаделфії й адв. Мих. Родик з Ню Йорку і ми відбули спільні наради

На зібранні д-р Галан пригадав на працю ЗУАДКомітету від його початків і переповів, як прийшло до теперішньої діяльности, коли Комітет дістав дозвіл на спроваджування під власним іменем українських імігрантів. Його оповідання було свого роду відкриттям для бостонських громадян, з яких деякі вперше довідалися про велетенський засяг праці не тільки Комітету, але й самого д-ра Галана. Він висловив бостонським українцям повне признання за співпрацю, яка стає взірцем для інших громад. При цій нагоді заізнайомився д-р Галан з провідником місцевої української молоді, яка бере участь в цій гуманній праці, а це з інж. Володимиром Хомином. Предсідник зібрання, Микола Давискиба, виявив, які приготування зробив місцевий комітет для зустрічі імігрантів. Потім переведено збірку на їх прийняття, яка принесла $44.25.

Вечер відбулася окрема нарада для добровольців-робітників, які мали помагати при обслузі імігрантів з д-ром Галаном і адв. Родиком, бо робітникам треба було дати інструкції, як таку працю ведеться. Тоді приділено жінок до злагодження перекуски, яку наш комітет дає імігрантамгостям в формі канапок („сендвичів"). Цею справою зайнялися пані: І. Масний, М. Давискиба, В. Хомин, Д. Бортник, М. Мороз, Й. Бербелицький і Титанія Даско.

Тому, що внаслідок бурі припізнився корабель два дні, з Ню Йорку приїхали передучасно провідниці тамошнього Українського Переселенчого Осередка, а це пані Марія Демидчук, Анна Курило й Катерина Пелешок і Іванна Бенцал. З ними зійшлися бостонські добровольці-робітниці, а саме: Я. Довганчук, А. Пащак, Т. Пащак, В. Осадця, І. Одомарук, П. Попович, М. Давискиба, В. Хомин, М. Хомин, М. Мороз, А. Осадця, Й. Бербелицький, А. Гуцуляк, Д. Бортник, І. Масний, Катерина Когут. Висадка з корабля відбулася на День Вашингтона, 22. лютого й тому була нагода більшій кількости наших громадян прийти на привіт наших братів і сестер з Европи.

Треба було бачити сльози радости з цеї нагоди по обох боках. Це ж виталися рідні з рідними, хоч і незнайомі, після великих і довгих переживань. Комітетові, призначені до обслуги виконали точно свої обовязки, всі імігранти дістали перекуску, гостей переведено до потягу, який мав відїхати до Ню Йорку, на дорогу вони дістали газети, а діти забавки і всі відїхали від нас серед правдивого жалю після короткої зустрічі.

Щоб звіт був повний, треба ще згадати про жертви, які складали громадяни на покриття коштів прийняття.

Жертвували: Антін Мелешко з Вебстер, Масс. $5; К. Бортник3; по $2: М. Давискиба, Д. Бортник; по $1: П. Мороз, В. Мигован, А. Гуцуляк, І. Одомарук, П. Попович, С. Сокаревич, О. Шафранська, З. Рак, В. Осадця, С. Медвідь, Г. Петрейко, М. Боднар, В. Погорецький, Г. Зварич, М. Майданий, І. Виноградник, К. Когут, М. Прухніцька, О. Стець, М. Хомин, П. Боднар, І. Барабанюк, П. Кучер, М. Зварич, О. Школар, А. Колісник, А. Шеремета, А. Матейко, М. Бородайкевич, Д. Ґаранчук, П. Улашкевич. — Дрібними прийшло $4.25, разом $49.25.

З опису імен можна пізнати, що складають завжди ті самі одиниці, а де ж решта громадян?

Микола Давискиба,
41 Rosewood St., Mattapan 26, Mass.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

Збірка на скитальників.

Дня 14 лютого ц. р., членкині тутешнього Українського Горожанського Клюбу уряди ли свою забаву. При тій нагоді наше жіноцтво не забуло на тих, котрі зараз живуть в великій нужді і недостатках та найбільше нуждаються в помочі — на наших скитальників. На щирий заклик п. Теклі Вуйцік, переведено збірку.

Зложили: Жіночий Український Клюб $10; по $1: Легуняк Д., Роганич М., Ковальчик С., Спяк К., Урбан Е., Вуйцік Т., Зендра Е., Уська А., Кравець А., Млинарик А., Спяк К., — Разом $21. Ззірку в цілости переслано до ЗУАДКомітету.

Текля Вуйцік, касієрка.
Анна Кравець, предсід.;
Ева Зендра, секретарка;

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Збірка для УПА.

У нашій громаді також памятаємо за різні народні потреби і переводимо збірки на скитальців, хоч не про все пишеться до газет. Тим разом хочу проголосити, що Тов. Я. Микилити, відділ УНП, зібрав $34 на УПА.

Жертвували: Відділ УНП $7; по $5: Степан Савчишин, Теодор Копка, Грогорій Бариляк, Андрій Савка; А. Хліб $4; В. Івашків $2; К. Турнак, яка щойно прибула зо скитальщини зложила $1, кажучи, що тут в Америці наші люди навіть поняття не мають, як живуть скитальці та як треба помагати тим, що борються.

Пригадую, що в нашій громаді відбудеться незабаром концерт в память Т. Шевченка, а ввесь дохід буде призначений на народні цілі. Ближчі вісті про свято будуть проголошені в „Свободі".

Андрій Савка.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,426. Беренда Олександра з м. Скернавиць (Польща) від Беренда Дори з дітьми.

17,427 Дщуянич Ілька з села Ботля (Турка над Стрием) від братаничів Друщич Василя і Дмитра.

17,428. Дзюба Федора стрийка, Сорока Дмитра з с. Ветлина (Сянік) від Дзюба Анни.

1р,429. Слюсарек Степана с. Томи і Єлисавети з с. Ставішен (Калуш) від Слюсарек Леона.

17,430. Мир Петра і Василя з с. Коросно (Перемишляни) від Мандзюк Францішки.

17,431. Войтович Анни і Йосифи доньки Андрія з с. Рожнітів (Ярослав) від Шаварняк Осипа.

17,432 Семенюк Дмитра с. Петра з с. Острівця (Коломия) від Лесюк Варвари зам. Поліщук д. Андрія.

17,433 Столяр Миколи, Гриська з с. Берлин (Броди) від Столяр В.

17,434 Багрій Михайла вуйка з с. Оріхівці (Копичинці) від Возьний Василя.

17,435 Блакліцький Олександра с. Василя з с. Дергач (Харківщина) від Покусай Івана.

17,436 а) Кровчик Михайла с. Василя з с. Воля Якубова (Дрогобич) від Кравчук Марії д. Степана.

17,436 б) Старят Івана, Анни і Катерини з с. Постолів (Лісько) від Буньо Маркіяна.

17,437 Двох вуйків Юпіч з с. Ляшки Муровані (Самбір) Шафранський Антона з с. Рудавка (Добромиль) від Присуцька Марії д. Дмитра замуж. Чубак і Дмитра Чубак.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО Н. Т. Ш. В НЮ ЙОРКУ

(Докінчення зі стор. 1-ої)

лись на еміграції. На всіх около 100 дійсних членів НТШ 28 залишились на рідних землях. 15 дійсних членів НТШ вже є в Америці. Американський Відділ НТШ дістав чартер з правом закладати ще свої відділи по цілому світі і це надає йому вже тепер характеру централі. Проф. Чубатий вважає, що до звільнення України з неволі централя цього Т-ва може перенестися до Америки.

Проф. Чубатий представив кількох нових членів Т-ва, між ними приявних на залі проф. Кларенса Маннінґа, проф. Симсона, д-ра Сенькуся та інших. НТШ ще має другу категорію членів, іменно, спомагаючих, що ним може і повинен бути кожний українець. В звітовому році Американський Відділ НТШ мав $2,563 приходів і $1,956 розходів, з того $1,200 вислано на потреби та допомогу НТШ до Европи. Приходи НТШ походили з добровільних жертв, між якими є найбільша жертва, бо $500 від Українського Народного Союзу. Проф. Чубатий в дальшому коротко схарактеризував працю Відділу НТШ, тепер скеровану головно на організаційну та допомогову ділянки. Найбільшою потребою Відділу під цю пору є власне приміщення в Ню Йорку і проф. Чубатий вірить та закликає українське громадянство, щоб воно її придбало для Т-ва в цьому ювілейному році.

Дальшу програму першої частини Свята заповнили доклади проф. Кларенса А. Маннінга про Шевченкове Виховання, проф. Валентина Шугаєвського про „Монетні знахідки як джерело до історії України" д-ра Морея Сенькуся про „Ролю науки в прогресі нації". Проф. Маннінг, промовляючи по-англійськи, незвичайно пластично та переконливо представив Шевченка як великого вченого на европейську мірку. Проф. Шугаєвський в прекрасному докладі відкрив слухачам мало відому ділянку науки, що має часом рішальне значення для всебічного і детального висвітлення історичного процесу нації. Д-р Сенькусь, молодий американський вчений українського роду зачав свій доклад по-українськи та продовжував по-англійськи, виказуючи на живих сучасних прикладах в Америці рішальну ролю науки в прогресі нації.

Другу частину Свята, Шевченківську Академію, зачав д-р Макарушка, складаючи в заступстві неприявного голови Об'єднаного Комітету, адв. Гаврилка, привіт від американсько-української, нюйоркської громади Науковому Товариству ім. Шевченка з нагоди його ювілею.

Концертову частину програми, що стояла під знаком незрівняного виступу „завершеної артистки" Любки Колессей — як її назвала сувора американська критика — виповнили в дальшому виступи хору церкви св. Юрія під диригентурою дир. Т. Онуфрика та сольоспіви баритона Осипа Стецури і сопрана Марії Полиняк-Лисогір. Солістам акомпаніювала на фортепіяні Ольга Дмитрів. Іван Колосів віддеклямував Шевченкові „Псалом 43" та „Суботів". Публіка з одушевленням вітала кожний виступ артистів, зокрема геніяльну гру Любки Колесси. Дальші подробиці з імпрези будуть подані в чергових виданнях цього щоденника.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Нові імігранти

Українці, що приїхали кораблем „Марін Джампер" до порту в Бостоні дня 13. березня 1949 за старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії:

Корчинський Іван, Наталія, Степан; Поліщук Семен, Анна, Дарія, Орест; Рудакевич Ярослав, Оксана, Ярема, Лідія; Старів Семен; Співак Михайло; Славута Олександер, Галина, Григорій; Семків Ольга, Єва, Василь; Сех Наталія, Ольга, Євген, Катерина, Михайло; Ступен Ілько, Марія, Геновефа, Стефанія; Свинтух Семен, Сабіна, Володимир, Богдан; Тилявський Теодор; Тимків Володимир, Валентина; Войтановський Іван; Волков Віталій, Анастазія; Сохан Ольга, Володимир, Ігор; Сокіл Ілько; Стецкович Марія; Стечишин Андрій, Струк Петро; Субтельний Іванна, Мирослав, Оксана, Орест; Шамбель Василь, Анна, Ольга; Задорожний Володимир; Загаєвич Тарас; Зубрицький Ігор, Любов; Дурбак Тарас, Антоніна, Марта.

Українці, що приїхали кораблем „Дженерал Стюджис" до порту в Ню Орлінс дня 12. березня 1949 за старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Филаделфії:

Сіщук Петро, Марія, Мирослав; Бурдяк Антін, Регіна, Осип; Химка Павло, Ірма; Іващук Василь; Качерепа Степан; Мисів Володимир, Анастазія, Олега; Николишин Андрій; Пасіка Семен; Полотнянка Мирослав, Ірина; Ставичний Іван, Ірина; Воляник Дмитро; Данилик Михайло, Оксана, Галина; Дубіцький Ізидор; Михальцевич Іван, Анна, Орест, Роман; Трегубчук Іван; Чегар Францішка (Franziska); Чорній Йоси, Стефанія, Євгенія; Гарванко Богдан, Віра; Гоцук Йосиф, Стефанія, Галина, Зеновій; Рамик Марія; Скробач Іван.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 20. березня, в Союзовім Домі, 843 N. Western Ave. Просимо всіх членів і членкиць прийти на збори, бо маємо багато справ до рішення. Довгуючих і суспендованих членів просимо прийти і вирівняти залеглий довг. Просимо членів і родичів, що мають діти чи внуки, старатися вписати їх в члени Союзу, бо обезпечення в У. Н. Союзі для дітей є таньше від усіх інших. Хто хоче переконатися, що це правда, хай покличе мене до своєї хати, а я це докажу. — За уряд: Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Harry Dackiw, Sec'y, 1018 N. Trumbull Ave., Phone CA 7-8457.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 20. березня, точно в годині 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — За уряд: Ф. Гулька, пр.; П. Головачук, фін. секр.; М. Гуцалюк, кас.; М. Котіс, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул., точно в годині 12:30 вполудне. Це є важні збори, тому кожний член має прийти. Пригадуємо членам, щоби старались привести нових членів, бо маємо кампанію за 55 тисячами членів до кінця цего року. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Вартош, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19. березня в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх членів і членкиць прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. Довгуючих взиваємо прийти на збори і вирівнати свої залеглости. Просимо всіх українців, живучих в цій місцевості, вписати себе і свої діти в члени У. Н. Союзу. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ВРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 19. березня, в год. 8. ввечір, в церковній галі 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, а довгуючих вирівняти свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Скитальців, що прибувають до Америки, чи тих, що ще живуть на скитальщині в Европі, прохається не надсилати до поміщення в газеті особистих подяк поодиноким особам, організаціям, чи ЗУАДКомітетові за те, що вони їм помогли чи помагають дістатись до Америки.

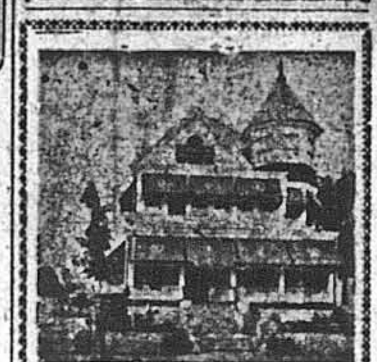
Того роду „подяки", якщо їх хтось доконче хоче помістити в газеті, належить слати до адміністрації як звичайні платні оголошення.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОШУКУВАННЯ

ЯКІВ ЧИКИТКА,
з села Симиківці, повіт Підгайці, шукає
МИКОЛИ СЕРЯЖИН,
зсела Літетен, коло Бережан, який виїхав до Америки в 1912 році. Хто його знає, або він сам, хай пише:
JACOB CZYKYTKA,
Regensburg,
Ganghofensidung R VIII/262
U. S. A. Zone, Germany.
Більше інформацій може подати:
LEON OUR, c/o H. P. SULLIVAN
LEON TUR, c/o H. D. SULLIVAN









ТАРЗАН, ч. 2051. Джена намагається втечи.



Тоді, як запалений сірником Редзіна вогонь почав поширятися...



...Джена вважала себе за виратовану від дезертира й почала зривати овочі.



Коли вона пустилася знову в сторону, колиби, їй загородив дорогу Редзік.



Кинувши свій тягар, Джена відскочила, одначе замотала свою ногу в хабазля.